

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Кримінологія»**

Освітній ступінь: перший (бакалаврський)
Спеціальність «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»
Форма навчання: денна
у 2023/2024 навчальному році

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні
кафедри кримінального права та
кримінології протокол від
29.08.2023 № 2.

Завідувач кафедри

Василь БЕРЕЗНЯК

Дніпро – 2023

Криминологія // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання здобувачів вищої освіти 3 курсу ФПФПКП, ФПФПД. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 20 с.

РОЗРОБНИКИ:

Березняк В.С., завідувач кафедри кримінального права та криминології,
д.ю.н., с.н.с.

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА СИСТЕМА КРИМІНОЛОГІЇ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття, предмет, завдання та функції кримінології.
2. Система кримінології. Загальна та Особлива частини.
3. Методологія та методи кримінології.
4. Місце кримінології серед інших наук.
5. Взаємозв'язок кримінології з практикою.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: кримінологія, предмет кримінології, система кримінології, функції кримінології, завдання кримінології, методи кримінології, значення кримінології для працівників поліції.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Кримінологія – вчення про злочинність.
2. Предмет кримінології: злочинність, причини та умови злочинності, особа злочинця, попередження злочинності.
3. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни.
4. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками: кримінальним правом, кримінальним процесом, економічною теорією, філософією, соціологією, психологією, статистикою та ін.
5. Завдання та функції науки кримінології.
6. Методи і методологія кримінологічних досліджень.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Основні етапи розвитку кримінології.
2. Розвиток кримінологічної науки в Україні та історичні витоки.
3. Завдання кримінології на сучасному етапі розвитку України.
4. Школи кримінології та їх представники.
5. Концепції причин виникнення злочинності в зарубіжній кримінології.

ТЕМА 3. ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Семінарське заняття № 1- 2 год.

План

1. Поняття злочинності та основні наукові підходи щодо її розуміння і визначення.
2. Кримінологічні показники злочинності та основні способи їх вимірювання.
3. Ознаки структури злочинності.

4. Латентна злочинність.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: злочинність, соціальна природа злочинності, рівень злочинності, кількісні та якісні показники злочинності, коефіцієнт злочинності, латентність.

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Вкажіть, які з перелічених показників злочинності відносяться до кількісних, а які до якісних (відповідь обґрунтуйте):

- абсолютна кількість кримінальних правопорушень, що реєструються на даній території;
- кількість потерпілих від кримінальних правопорушень, що виявлені в певному регіоні;
- розмір матеріальної шкоди від злочинності;
- частина (доля) кримінальних правопорушень певного виду з числа всіх скоєних кримінальних правопорушень;
- доля осіб, що скоїли кримінальне правопорушення певного виду;
- питома вага групової злочинності;
- територіальна розповсюдженість злочинності;
- коефіцієнт віктимності;
- коефіцієнт судимості;
- темп росту злочинності;
- коефіцієнт злочинної активності;
- розподіл кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки;
- розподіл кримінальних правопорушень за об'єктом посягання;
- розподіл кримінальних правопорушень за ознакою судимості осіб, що їх вчинили.

2. Чи залежить динаміка злочинності в Дніпропетровській області протягом двох років від вказаних обставин і як саме:

- зростання цін на продовольчі товари;
- зміни температури повітря у різні пори року;
- посилення кримінальної відповідальності за деякі кримінальні правопорушення;
- призначення нового начальника ГУНП;
- призначення нового прокурора області;
- тимчасове припинення роботи деяких великих промислових підприємств;
- несвоєчасна, з затримками на кілька місяців, виплата заробітної плати на підприємствах з різними формами власності;
- зменшення штатної чисельності оперативних працівників та слідчих ГУНП України в області;
- несвоєчасна виплата пенсій;
- посилення митного і прикордонного контролю;

- несвоєчасне прийняття державного бюджету;
- політична криза в державі.

3. До яких видів латентності відносяться такі випадки:

а) У відділення поліції надійшла заява від виховательки дитячого садку про те, що у неї зі службового приміщення хтось викрав норкову шапку. В порушенні кримінального провадження було відмовлено посилаючись на те, що: по-перше, вихователь сама винна в неналежному зберіганні шапки; по-друге, у неї не могло бути дорогої шапки з огляду на її малу заробітну плату.

б) Троє друзів напідпитку зустріли в безлюдному місці незнайому жінку і двоє з них, А. і Б. вчинили напад па потерпілу, силоміць завели в кущі і згвалтували. Третій, В., у злочині участі не брав, але й не сповістив правоохоронні органи про кримінальне правопорушення. Потерпіла також не звернулася до міліції з заявою.

г) Пасажир К., програв сусідам по купе велику суму грошей. І хоча він і мав підозру, що його обібрали шулери, але нікого про це не сповістив. Згодом цих людей було притягнуто до відповідальності за професійне шахрайство. Під час слідства вони зізнались поряд з іншими також у цьому епізоді своєї злочинної діяльності.

д) Виконроб С. викрав на будівництві і продав приватним особам будівельні матеріали на більш як 2,5 тис. грн. Ці матеріали шляхом підробки документів були списані на будівництві. Розкрадання не було виявлено аж поки він сам про це не заявив під час проведення документальної ревізії.

4. Визначте динаміку злочинності неповнолітніх у Дніпропетровському регіоні з використанням базисного та ланцюгового методів.

Показники	2020	2021	2022	2023
Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, скоєних неповнолітніми у Дніпропетровській області	2976	2210	2212	1922

5. У Дніпропетровській області у 2023 році було зареєстровано згвалтувань: січень – 7, лютий – 10, березень – 16, квітень – 17, травень – 25, червень – 14, липень – 11, серпень – 10, вересень – 22, жовтень – 15, листопад – 13, грудень – 9.

Дайте характеристику сезонних коливань цього виду кримінального правопорушення.

6. Вкажіть прийоми та способи виявлення латентної злочинності стосовно кримінальних правопорушень:

- проти життя та здоров'я людини;
- проти власності;
- у сфері службової діяльності та професійної діяльності.
- у сфері господарської діяльності.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: визначення показників злочинності. Ланцюговий та базисний методи обчислення динаміки злочинності. «Географія» злочинності. Структура злочинності. Розподіл злочинності на види в залежності від: соціально-демографічних характеристик злочинця (вік, стать, освіта); форми вини, мотивів, тяжкості злочинів, спрямованості умислу; розміру заподіяної шкоди та ін., латентність злочинності.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Загальна характеристика сучасної злочинності в Україні, тенденції її розвитку.
2. Прояви злочинності: злочинний вчинок і злочинна діяльність.
3. Види злочинності.
4. Ціна злочинності.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Регіональні та світові тенденції злочинності.
2. Інтегративна функція злочинності та відносна масовість злочинності.
3. Культурологічна функція злочинності та здатність злочинності до самовідтворення.
4. Новаторська функція злочинності.
5. Злочинність, злочин, злочинна діяльність: співвідношення понять.
6. Коефіцієнти злочинності та їх практичне значення.

ТЕМА 4. ДЕТЕРМІНАЦІЯ СУЧАСНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. ФОНОВІ ЯВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗЛОЧИННІСТЬ.

Семінарське заняття № 1- 2 год.

План

1. Поняття кримінологічної детермінації.
2. Класифікація детермінантів злочинності.
3. Фонові явища та їх вплив на злочинність.
4. Детермінація злочинності та злочинних проявів: структура, взаємозв'язок, відмінність.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: детермінанти злочинності, види детермінант злочинності, причини та умови злочинності, фактори злочинності, теорії виникнення та формування детермінант злочинності.

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Визначити причини та умови вчинення злочину на підставі вивчення 5 обвинувальних вироків по кримінальних провадженнях за ст. 294 ч. 2 КК України «Масові заворушення».

2. Визначити причини та умови вчинення злочину на підставі вивчення 5 обвинувальних вироків по кримінальних провадженнях за ст. 257 КК України «Бандитизм».

3. На дискотеці виникла сварка між двома групами неповнолітніх. 14 річний А. зачепив п'яного 15 річного В., а останній його раптово вдарив в обличчя. Друзі А., 14 річні М. і Л. Побачивши це підскочили до В. та почали його бити. Друзі В. 15 річний Н. та 16 річний Ю. також втрутилися в цю бійку щоб допомогти своєму другові. Після втручання охоронців всі учасники бійки були доставлені у відділ поліції. Судово-медичною експертизою було встановлено, що А. були заподіяні легкі тілесні ушкодження, а В. – середньої тяжкості. Як було встановлено В. виховувався без матері, школу відвідував не регулярно, зловживав спиртними напоями, іноді вживав наркотичні засоби.

Визначте, хто в даній ситуації жертва, а хто правопорушник?

4. Визначте коло питань для вивчення причин та умов вчинення конкретною особою:

- хуліганських дій;
- умисного вбивства на побутовому ґрунті;
- насильства в сім'ї;
- крадіжки із квартири;
- публічне вживання наркотиків.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: визначення понять: детермінація злочинності та окремого злочину. Детермінація злочинності – це визначення причин та умов, що сприяють існуванню та розповсюдженню злочинності. Взаємозв'язок причин і умов злочинності. Економічні, соціальні, політичні, ідеологічні детермінанти злочинності. Біологічні, соціальні та психологічні теорії виникнення злочинності. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні (об'єктивні та суб'єктивні фактори). Механізм злочинної поведінки. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації. Мотивація злочинної діяльності. Класифікація життєвих ситуацій та їх роль в механізмі злочинної поведінки. Концепції причин виникнення злочинності в західній кримінології.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Теорії причинності в кримінології. Фактори, які впливають на злочинність.

2. Основні детермінанти злочинності у сучасному українському суспільстві.

3. Глобальні фактори злочинності.

4. Причини та умови злочинності.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Злочинність та безробіття.

2. Злочинність та міграція населення.

3. Маргіналізація та злочинність.

4. Урбанізація та злочинність.

5. Глобалізація і злочинність.

6. Можливості теології в поясненні злочинності.
11. Теорія субкультур та злочинність неповнолітніх.
12. Теорія конфлікту культур і національно-етнічні конфлікти та злочини.
14. Злочинність та засоби масової інформації.
15. Клінічна кримінологія.

ТЕМА 6. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПО ЗАПОБІГАННЮ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ.

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття запобігання злочинності та класифікація попереджувальних заходів.
2. Об'єкти запобігання злочинності.
3. Суб'єкти запобігання злочинності.
4. Запобігання кримінальним правопорушенням органами поліції.
5. Координація діяльності по запобіганню кримінальним правопорушенням правоохоронними органами.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: злочинність, протидія, запобігання, попередження, профілактика, контроль, боротьба, координація, взаємодія, суб'єкти.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Співвідношення понять «протидія злочинності», «запобігання», «попередження», «профілактика», «контроль», «боротьба» та ін.
2. Правові засади запобігання злочинності в Україні.
3. Організація і управління процесом запобігання злочинності.
4. Суб'єкти координації.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Індивідуальне запобігання кримінальним правопорушенням.
2. Громадскість як суб'єкти запобігання злочинності.
3. Відмінність між поняттями «координація» та «взаємодія».
4. Принципи координаційної діяльності по запобіганню кримінальним правопорушенням правоохоронними органами.

ТЕМА 7. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ.

Практичне заняття № 1 – 2 год

1. Представити план заходів запобігання злочинності на своїй території обслуговування (за займаною посадою, сферою діяльності, підрозділом).
2. Представити план заходів спрямованих на зменшення кількості жертв

кримінальних правопорушень у громадських місцях (вулицях парках, скверах тощо).

3. Представити анкету опитування громадян щодо ефективності запобігання окремого виду злочинності, запропонованої викладачем.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: вміння збирати, аналізувати та використовувати кримінологічну інформацію у запобіганні злочинності органами Національної поліції; вміння складати плани запобігання кримінальним правопорушенням працівниками Національної поліції в цілому та по окремих напрямках.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Організація і методики складання індивідуального прогнозу злочинної поведінки та відповідних до нього запобіжних заходів.
2. Методи кримінологічних досліджень.
3. Анкетування та інтерв'ювання в кримінології.
4. Поняття плану, як документа. Структура плану.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Кримінологічна інформація: поняття, структура, особливості, сфери використання.
2. Джерела, види, та форми кримінологічної інформації, методики її збирання.
3. Інформатизація в галузі кримінології. Автоматизовані системи кримінологічної інформації.
4. Поняття та види кримінологічного аналізу.
5. Аналіз злочинності (оперативної обстановки) в місті, районі.
6. Аналіз причин та умов злочинності.

ТЕМА 8. ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.

Практичне заняття № 1 – 2 год (залежно від форми навчання може проводитися у формі квесту)

План

1. Визначте коло питань для вивчення причин та умов вчинення конкретною особою домашнього насильства.
2. Надати кримінологічну характеристику осіб, які є жертвою домашнього насильства.
3. Надати кримінологічну характеристику осіб, які вчиняють домашнє насильство.

Практичне заняття у формі квесту

План

1. Розіграти відповідну сцену домашнього насильства за обраними формами.
2. Вирішення завдання у вигляді кросворду.
3. Вирішення 3 завдання.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття: напрацювання навичок правильного кримінологічного аналізу домашнього насильства і застосування законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Завдання для самостійної роботи до Теми 8:

1. Міжнародний досвід запобігання домашньому насильству.
2. Сучасні тенденції запобігання домашньому насильству.
3. Суб'єкти запобігання домашньому насильству та порядок їх взаємодії.
4. Насильство щодо дітей.
5. Насильство за ознакою статі.
6. Правова основа запобігання домашньому насильству. Міжнародно-правові стандарти діяльності підрозділів Національної поліції у сфері запобігання домашньому насильству.

Індивідуальні завдання до Теми 8:

1. Взаємодія Національної поліції з іншими державними та недержавними органами у запобіганні домашньому насильству.
2. Роль громадських організацій у профілактиці домашнього насильства.
3. Нормативно-правове регулювання запобігання домашньому насильству.
4. Міжнародний досвід запобігання домашньому насильству.
5. Сучасні тенденції запобігання домашньому насильству.
6. Запобігання насильству щодо дітей.
7. Запобігання насильству за ознакою статі.

ТЕМА 11. ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
2. Причини та умови бандитизму.
3. Кримінологічна характеристика особистості бандита. Кримінологічна характеристика жертв бандитизму. Типологія банд.
4. Запобігання бандитизму.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

кримінальні правопорушення, громадська безпека, бандитизм, причини та умови, запобігання.

Завдання для самостійної роботи до Теми 11:

1. Особливості структури та динаміки бандитизму в Україні.
2. Молодіжний бандитизм.
3. Зарубіжний досвід запобігання бандитизму.
4. Запобігання терористичним кримінальним правопорушенням.

Індивідуальні завдання до Теми 11:

1. Прояви бандитизму в Україні.
2. Кримінологічне законодавство у сфері запобігання злочинам проти громадської безпеки.
3. Спеціально-кримінологічне запобігання незаконному обігу зброї в Україні.
4. До питання про сутнісні властивості тероризму.

ТЕМА 13. ЗАПОБІГАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття та сутність колаборації. Поняття колабораційної діяльності.
2. Кримінологічна характеристика колабораційної діяльності.
3. Причини та умови колабораційної діяльності.
4. Запобігання колабораційної діяльності.

***Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:**
колаборація, колабораційна діяльність, колаборант, запобігання, профілактика, форми, ознаки*

Завдання для самостійної роботи до Теми 13:

1. Кримінологічна характеристика особи колабораціоніста.
2. Колабораційна діяльність та її різновиди.
3. Кримінологічні заходи запобігання та протидії колабораційної діяльності.
4. Правова основа запобігання колабораційній діяльності.

Індивідуальні завдання до Теми 13:

1. Форми колабораційної діяльності.
2. Профілактика колабораційної діяльності.
3. Зарубіжний досвід колабораційної діяльності.
4. Участь громадськості у запобіганні колабораційної діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Тем 1:

Маслова Н.Г. Протидія кримінальному радикалізму в Україні: монографія. Харків: Панов, 2020. 336 с.

Бандурка О.М., Бандурка І.О. Злочинність і сучасність: Монографія / О.М. Бандурка, І.О. Бандурка. Харків: ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.

Литвинов О.М. Антипостмодерн: кримінологічні етюди / О.М. Литвинов, Ю. В. Орлов. Харків: Право, 2020. 280 с.

Кримінологія: навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)) / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Тимошенко В.І., Шакур В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Видавництво «Юрінком Інтер», 2021. 240 с.

Денисов С.Ф., Тимчик О.Л. Деякі аспекти сутності та предмета кримінології як науки. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 1(24). С. 151-159.

Коростельова Л.А. Криза реплікації. Сучасний стан розвитку кримінологічних досліджень. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1(97). С. 50-55.

Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джу́жа та ін. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній історії: навчальний посібник / [Лісовська Ю.П., Лісовський П.М., Кислий А.М., Бортник В.А.]. Київ: Ліра-К, 2023. 350 с.

Рекомендована література до теми 3:

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Фоменко А.Є. Кримінологічна діяльність Національної поліції України: монографія. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 320 с.

Тимошенко В.І., Шакур В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Видавництво «Юрінком Інтер», 2021. 240 с.

Бугера О.І. Сучасний стан та проблеми використання новітніх Інтернет-технологій для запобігання злочинності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія юридичні науки*. 2022. № 1. Вип. 33 (72). С. 65-69.

Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до теми 4:

Декларація ООН про злочинність і суспільну безпеку від 23.07.1996.

Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Тимошенко В.І., Шакун В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Видавництво «Юрінком Інтер», 2021. 240 с.

Березняк В., Хашев В. Ювенальна превенція: курс лекцій. Київ: Алерта, 2021. 134 с.

Запобігання релігійному екстремізму в Україні: практ. посіб. Д.В. Дорохін, О.В. Ведмідський, В.Ф. Примаченко. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2021. 178 с.

Особливості запобігання кримінальним правопорушенням у період пандемії: методичні рекомендації/МВС України, Дніпропетровський державний ун-т внутр. справ; О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.В. Шаблистий; В.С. Березняк, Р.А. Каторкін, Г.В. Ревіна. Дніпро: ДДУВС, 2022. 109 с.

Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та за кордоном: монограф. / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, В.Г. Хашев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.

Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до теми 6:

Закон України «Про Національну поліцію» від 2.07.2015 р.

Інструкція щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, затверджено наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства внутрішніх справ України від 07.09.2009 № 3131/386.

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджено наказом МВС України від 07.07.2017 № 575.

Наказ генеральної прокуратури України «Про координацію діяльності

правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16.01.2013 № 1/1 гн.

Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією», затверджене спільним наказом Генерального прокурора України та керівників правоохоронних органів від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/256.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 р. № 658.

Положення про профілактику правопорушень, пов'язаних із здійсненням службової діяльності працівниками Державної міграційної служби України, затверджене наказом МВС України від 25.05.2012 № 452.

Спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Центрального Управління Служби безпеки України «Про затвердження Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю» від 10.06.2011 № 317/235.

Спільний наказ МВС, СБУ, ДПА, Держприкордонслужби, Держмитслужби «Про затвердження Інструкції про порядок організації обміну інформацією між структурними підрозділами МВС, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України, Державної прикордонної служби України, Держмитслужби в діяльності з виявлення та припинення корупційних діянь в правоохоронних органах» від 23.03.2009 №124/936/139/199/2501.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Особливості запобігання кримінальним правопорушенням у період пандемії: методичні рекомендації/МВС України, Дніпропетровський державний ун-т внутр. справ; О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.В. Шаблистий; В.С. Березняк, Р.А. Каторкін, Г.В. Ревіна. Дніпро: ДДУВС, 2022. 109 с.

Запобігання злочинності через планування території, безпеки житлового середовища (за результатами соціологічного опитування): практ. поради / О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.С. Березняк, та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 97 с.

Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до теми 7:

Закон України «Про Національну поліцію» від 2.07.2015 р.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації планування в Міністерстві внутрішніх справ України» від 14.11.2016 № 1208.

Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджено

наказом МВС України від 08.02.2019 № 100.

Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024.

Титаренко О.О. Державне програмування протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Промарт, 2019. 698 с.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Запобігання злочинності через планування території, безпеки житлового середовища (за результатами соціологічного опитування): практ. poradnik / О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.С. Березняк, та ін. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 97 с.

Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до Тем 8:

Декларація ООН про викорінювання насилля щодо жінок від 20.12.1993 р.

Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р.

Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р.

Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182, ухвалена в межах Міжнародної організації праці 17.06.1999 р.

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011.

Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 03.09.1981 р.

Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення від 25.10.2007 р.

Модельний закон про домашнє насильство : схвалений 2 лютого 1996 р. Комісією ООН з прав людини.

Закон України «Про Національну поліцію» від 2.07.2015 р.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р.

Закону України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р.

Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20.11.2003 р.

Кримінальний кодекс України 2001 р.

Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Інструкція щодо порядку взаємодії структурних підрозділів,

відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, затверджено наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства внутрішніх справ України від 07.09.2009 № 3131/386.

Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року, затверджена розпорядженням Кабінету міністрів України від 10.10.2018 № 728 р.

Наказ МОН України «Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми» від 25.12.2006 № 844.

Порядок взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджено Наказом МВС України від 25.02.2019 № 124

Порядок взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3.10.2018 № 800.

Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджено наказом МВС України від 08.02.2019 № 100.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 р. № 658.

Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р.

Типова програма для кривдників, затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434.

Ліщук Н. Загальносоціальна профілактика насильницьких дій щодо жінок. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 310-315.

Ломакіна О.В. Зарубіжний досвід протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2020. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2020_1/20.pdf.

Андрушко А.В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи монографія. Київ: Ваїте, 2020. 560 с.

Березняк В., Хашев В. Ювенальна превенція: курс лекцій. Київ: Алерта, 2021. 134 с.

Причини та наслідки вчинення насильства по відношенню до дітей / Кол.авторів: Савенко В.П, Корогод С.В., Чорна А.Г., Толошна Н.В., Шаблистий В.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 94 с.

Запобігання та протидія дискримінації в Україні. Множинна дискримінація: навчальний посібник / [В.С. Березняк, О.С. Юнін, В.В. Шаблистий та ін.]; за ред. д.ю.н., доцента, Заслуженого юриста України А.Є. Фоменка]. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2022. 236 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до Теми 11:

Бандурка О.М., Бандурка І.О. Злочинність і сучасність: Монографія / О.М. Бандурка, І.О. Бандурка. Харків: ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Семенишин М.О. Концептуальні засади запобігання корисливо-насильницьким злочинам органами та підрозділами Національної поліції України (за матеріалами операції Об'єднаних сил): монографія. Київ: ВД «Дакор», 2020. 550 с.

Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

Марейченко О.М. Кримінальна відповідальність за бандитизм: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпро, 2021. 21 с.

Сучасні питання протидії організованим злочинності в Україні та за кордоном: монограф. / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, В.Г. Хашев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.

Запобігання рейдерству працівниками Національної поліції України: метод. рекомендації / кол. авт.: Юнін О.С., Шевченко С.І., Березняк В.С. та ін. Дніпро: ДДУВС, 2023. 52 с.

Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Рекомендована література до Теми 13:

Добрянська Н. Перспективи встановлення кримінальної відповідальності за «колабораціонізм» в Україні / Центр прав людини ZMINA; ред. Печончик Т., Луцьова О. Київ, 2021. 36 с.

Матюшенко О.І. Проблемні питання позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за колабораційну діяльність. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. № 1(17). С. 110-119.

Кравчук О.О., Бондаренко М.С. Колабораційна діяльність: науково-практичний коментар до нової статті 111-1 КК. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 198-204.

Кузнецов В.В., Сийпловіч М.В. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність як новий виклик сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. Серія ПРАВО. Випуск 70. С. 381-388.

Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму: *матеріали Всеукраїнської науково-практичної*

конференції, м. Одеса, 21 липня 2022 р. Одеса: ОДУВС, 2022. 116 с.

Мисливий В.А. Колабораціонізм в умовах воєнного стану: кримінально-правові та кримінологічні аспекти. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів): збірник тез науково-практичного круглого столу, м. Київ, 7 вересня 2022 р. / Державний науково-дослідний інститут МВС України, 2022. С. 184–188.

Сучасні питання протидії організованим злочинності в Україні та за кордоном: монограф. / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, В.Г. Хашев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.

Іван Богатирьов Кримінально-правові та кримінологічні виміри колабораційної діяльності в Україні в умовах воєнного стану. *Публічне право*. 2023. № 1 (49). С. 57-64. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/49/7.pdf>.

Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній історії: навчальний посібник / [Лісовська Ю.П., Лісовський П.М., Кислий А.М., Бортник В.А.]. Київ: Ліра-К, 2023. 350 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, предмет, завдання та функції кримінології.
2. Система кримінології. Загальна та Особлива частини.
3. Методологія кримінології.
4. Методи кримінологічних досліджень.
5. Етапи кримінологічного дослідження.
6. Місце кримінології серед інших наук.
7. Взаємозв'язок кримінології з практикою.
8. Основні етапи становлення і розвитку кримінології.
9. Поняття злочинності та основні наукові підходи щодо її розуміння і визначення.
10. Ознаки структури злочинності.
11. Рівень злочинності. Рівень судимості.
12. Коефіцієнт злочинної активності.
13. Коефіцієнт злочинної інтенсивності.
14. Структура злочинності.
15. Динаміка злочинності.
16. Географія злочинності.
17. Ціна злочинності.
18. Латентна злочинність.
19. Обставини, що обумовлюють латентну злочинність.
20. Різновиди латентної злочинності.
21. Поняття кримінологічної детермінації.
22. Зв'язок кореляції.
23. Зв'язок станів.
24. Системно-структурний зв'язок.
25. Класифікація детермінантів злочинності.
26. Причини та умови злочинності.

27. Фонові явища та їх вплив на злочинність.
28. Детермінація злочинності та злочинних проявів: структура, взаємозв'язок, відмінність.
29. Поняття особи злочинця.
30. Поняття особи злочинця, розмежування із поняттям «особа, яка вчинила кримінальне правопорушення».
31. Структура особи злочинця.
32. Класифікація злочинців.
33. Типологія злочинців.
34. Наукове та практичне значення вивчення особи злочинця та її типології.
35. Соціальне і біологічне в особі злочинця, їх співвідношення.
36. Поняття і предмет кримінологічної віктимології.
37. Поняття жертви кримінального правопорушення.
38. Класифікація жертв кримінального правопорушення.
39. Віктимність і віктимна поведінка та їх роль у механізмі вчинення кримінального правопорушення.
40. Віктимологічна ситуація.
41. Поняття, принципи, система та значення запобігання злочинності.
42. Співвідношення понять «протидія злочинності», «запобігання», «попередження», «профілактика», «контроль», «боротьба» та ін.
43. Об'єкти та суб'єкти запобігання злочинності.
44. Загальне запобігання злочинності.
45. Спеціальне запобігання злочинності.
46. Запобігання кримінального правопорушення органами поліції.
47. Координація діяльності по запобіганню кримінальних правопорушень правоохоронними органами.
48. Правова основа та форми координаційної діяльності кримінальних правопорушень правоохоронними органами.
49. Поняття та завдання кримінологічного прогнозування.
50. Види і методи кримінологічного прогнозування.
51. Поняття та завдання кримінологічного планування.
52. Види і етапи кримінологічного планування.
53. Кримінологічна інформація: поняття, структура, особливості, сфери використання.
54. Джерела, види, та форми кримінологічної інформації, методики її збирання.
55. Поняття та види кримінологічного аналізу.
56. Поняття, форми та ознаки домашнього насильства.
57. Кримінологічна характеристика домашнього насильства.
58. Причини та умови домашнього насильства.
59. Заходи запобігання домашньому насильству.
60. Профілактика домашнього насильства.
61. Сутність, поняття та прояви корупції.
62. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності.

63. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють корупційні кримінальні правопорушення.
64. Причини та умови корупційної злочинності.
65. Фонові явища корупційної злочинності.
66. Латентність корупційної злочинності.
67. Правові засади запобігання корупційній злочинності.
68. Запобігання корупційній злочинності.
69. Профілактика корупції в органах поліції.
70. Збір кримінологічної інформації та аналіз корупційної злочинності.
71. Поняття професійної та організованої злочинності.
72. Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності.
73. Причини й умови, що детермінують професійну та організовану злочинність.
74. Правові засади запобігання професійній та організованій злочинності.
75. Основні напрями запобігання професійній та організованій злочинності.
76. Заходи запобігання професійній та організованій злочинності.
77. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
78. Причини та умови бандитизму. Кримінологічна характеристика особистості бандита.
79. Типологія банд.
80. Види банд.
81. Запобігання бандитизму.
82. Кримінологічна характеристика транснаціональної злочинності.
83. Основні напрями запобігання транснаціональній організованій злочинності в Україні.
84. Правові засади запобігання транснаціональній злочинності.
85. Суб'єкти запобігання транснаціональній злочинності.
86. Організаційне забезпечення запобігання транснаціональній злочинності.
87. Поняття та сутність колаборації. Поняття колабораційної діяльності.
88. Кримінологічна характеристика колабораційної діяльності.
89. Причини та умови колабораційної діяльності.
100. Запобігання колабораційної діяльності.
101. Сутність міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.
102. Форми і основні напрями міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.
103. Суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.
104. Правові засади міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.